

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

KONUŞSA DA KONUŞMASA DA AYNI
BİR KONUŞABİLSE...

Sevdikleriniz için en “iyi” hediyeler LSV Dükkan’da!

Sevdiklerinize LSV Dükkan ürünlerinden alın, hem çocukları yaşatın, hem de iyiliği çoğaltın.

www.lsvdukkan.com
LSV DÜKKAN by LİSEY kuruluştur.

KADIN VE ERKEK EŞİT DEĞİLDİR!

BÖYLE BİR BAŞLIK ATMAK HADDİMİZE DEĞİL TABİİ, AMA NEDENLERİ VE NASILLARINI AÇMAYA BAŞLADIĞIMIZDA BİZE HAK VERECEĞİNİZİ UMUYORUZ. ÖYLE OLMASA DA, BAZI SORU İŞARETLERİNİN KAFANIZDA YER ETMESİ MÜMKÜN, Kİ BU BİZE YETER DE ARTAR BİLE. KADINLA erkeğin 'eşit' olduğunu, hiçbir alanda birinin diğerinin üzerine basma hakkının olmadığını savunduğumuz gibi, buradaki bağlam içinde eşit olmadıklarını da savunabiliyor, bu 'yaman çelişki'yle yaşamayı tercih ediyoruz... Yapacak bir şey yok anlayacağınız!

Bu fikri kucagımıza atan şeyse çoğu zaman olduğu gibi bir film... İsveçli sinemacı Ruben Östlund'un yazıp yönettiği ve bu hafta bizde de gösterime giren "Turist" sorumlu bu durumdan! Östlund, bizi kar tatiline çıkmış dört kişilik bir ailenin en ücra noktalarına soktuğu filmiyle 'kadın-erkek eşitliği' meselesine alabildiğine içeriden bir bakış atmayı beceriyor, ki bu becerinin yansımaları da bizi bizden alıyor!

'Küçücük' bir çıkış noktası var hikayenin. Ne olduğunu söylemeye bile gerek yok, ki yönetmen de seyirciye unutturuyor bunu başlangıçta. Ancak, mesele yeniden ortaya çıktığında resmin boyutları iyice büyüyor ve kadınla erkeğin içgüdüsel tepkilerinin neredeyse taban tabana zıt doğaları apaçık görünür hale geliyor. Erkek için 'önemsiz', hatta 'unutulması kaçınılmaz' bir şeyin, kadın için ne denli 'önemli' olduğunu belgeliyor bu hikaye. Aslında derdimiz tam da bu değil, birçok filmde buna benzer işaretler bulmak mümkün.

Derdimiz, "Turist" in neredeyse 'direkt satış' etkisi yapması bizde. Yedinci sanatın 'ayna' özelliğinin bu denli netleştiği az sayıda filmde biri bu. Filmdeki çıkış noktası, tıpkı hikayedeki karakterler gibi bir etki yapıyor izleyen üzerinde. Erkek neredeyse görmezken olan biteni, kadın lanetliyor gördüklerini. İki cinsin içgüdüsel tepkileri, filmin de kavrayıcı özelliklerinin öne çıkmasını ve izleyicinin karakterlerle birlikte hareket etmesini sağlıyor. Hikayeye kurulan bağın ötesinde oradaki karı-kocayla kopmaz bir bağ kuruyor sinemasever erkek ve sinemasever kadın. Erkek, altyapısının ona sundukları eşliğinde çekingenleşip içe kapanırken, kadının gene biriktirdiklerinin ışığında daha da güçlendiğini hissediyorsunuz. Erkek, öncelikleri konusundaki yığınla soru işaretiyle yüzleşiyor bu izleme sürecinde; kadınsa kendisinin belirlediği önceliklerinin 'onaylanmış' olmasının hazzını yaşıyor. Erkeğin kafa karışıklığı zirve yaparken, kadının 'netliği' daha da perçinleniyor. Bu süreçteki 'hırpalanma' oranları da epeyce farklı oluyor haliyle!

'Bir filmin yalnızca bir film olmadığı' yönündeki fikrin altını sağlamca dolduran bir çalışma "Turist". Hissettirdikleri üzerine daha yığınla şey yazılıp çizilebilir, ama burada durup bir nefeslenmek de gerek sanki! Uzatırsak bu yazıyı, kendimizden nefret etmeye başlayabilir ya da kendimizi 'mazlum' ilan etmeye çalışabiliriz. Ne de olsa erkeğiz ve 'kabulleniş'ten ziyade 'mağduriyet edebiyatı' üzerine yazmış durumdayız hayat tezlerimizi. İşimize geldiğinde kadın-erkek eşitliğini destekleriz, işimize gelmediğinde de yıkılmaz bir duvar öreriz önünde. Dedik ya, erkeğiz ve hep 'haklıyız'...

GİZLİ TEŞKİLAT
(NORTH BY NORTHWEST, 1959)

YAYIN KURULU BİLGEHAN ARAS bilgehanaras76@gmail.com OKAN ARPAÇ oarpac@gmail.com BURAK GÖRAL burgoral@yahoo.com

MURAT ÖZER cinemozer@gmail.com BURÇİN S. YALÇIN burcyalc@hotmail.com **GÖRSEL YÖNETMEN** BİLGEHAN ARAS

LOGO TASARIM ERKUT TERLİKSİZ **HTML UYGULAMA** BAŞAR UĞUR **KATKIDA BULUNANLAR** TUNCA ARSLAN, OLAN ÖZYURT, İLHAN YURTSEVER,

ŞENAY AYDEMİR, ALİ ULVİ UYANIK, MÜJDE İŞİL, ERMAN ATA UNCU, KAN KARSAN, FIRAT ATAÇ **REKLAM İLETİŞİM** EMEL GÖRAL emel.goral@hotmail.com

6 ÇOK BİLEN ADAM

Jupiter Yükseliyor (Jupiter Ascending); Turist (Force Majeure); Özgürlük Yürüyüşü (Selma); Yaban (Wild); Sevimli Tehlikeli; SüngerBob KarePantolon (The SpongeBob Movie: Sponge Out Of Water).

19 KAPRI YILDIZI

Arka Pencere yazarlarının film değerlendirme yıldızları...

20 TRENDEKİ YABANCI

Tunca Arslan, adaşı gösterimdayken 1981 yapımı "Yapışık Kardeşler"i diline doluyor bu hafta.

22 AŞKTAN DA ÜSTÜN

Sofia Coppola, 'kayboluş'u resmediyor: "Bir Konuşabilse..." (Lost In Translation)... Murat Özer imzasıyla.

24 ÖLÜM KARARI

Beyazperdede ırkçılığın 11 çarpıcı uzantısını derledik bu dosyada... Erman Ata Uncu imzasıyla.

28 TOPAZ

Rouch ve Morin'den 'cinéma vérité': "1960 Yazı" [Chronique D'Un Été (Paris 1960)]... Kaan Karsan imzasıyla.

30 AİLE OYUNU

Kış Uykusu; Şef (Chef).

34 GENÇ VE MASUM

Oscar'lı bir kısa animasyon: "The Lost Thing"... İlhan Yurtsever imzasıyla.

36 SAPIK

Gündemden yansıyanlar... Olkan Özyurt imzasıyla.

AYLIK SINEMA DERGİSİ Altyazı

ŞUBAT 2015

DOSYA: 2014'ün En İyileri
İf İstanbul Rehberi

Matrix'ten Bugüne Wachowski Kardeşler
Xavier Dolan'dan Mommy
Turist: Erkekliğin Parodisi
Sissako Sineması

HEDİYE AFİŞ: TURİST

JUPITER YÜKSELİYOR

ORJİNAL ADI Jupiter Ascending

YÖNETMENLER Andy

Wachowski, Lana Wachowski

OYUNCULAR Channing Tatum,

Mila Kunis, Sean Bean,

Eddie Redmayne, Douglas Booth,

Tuppence Middleton,

James D'Arcy

YAPIM 2014 ABD

SÜRE 127 dk.

DAĞITIM Warner Bros.

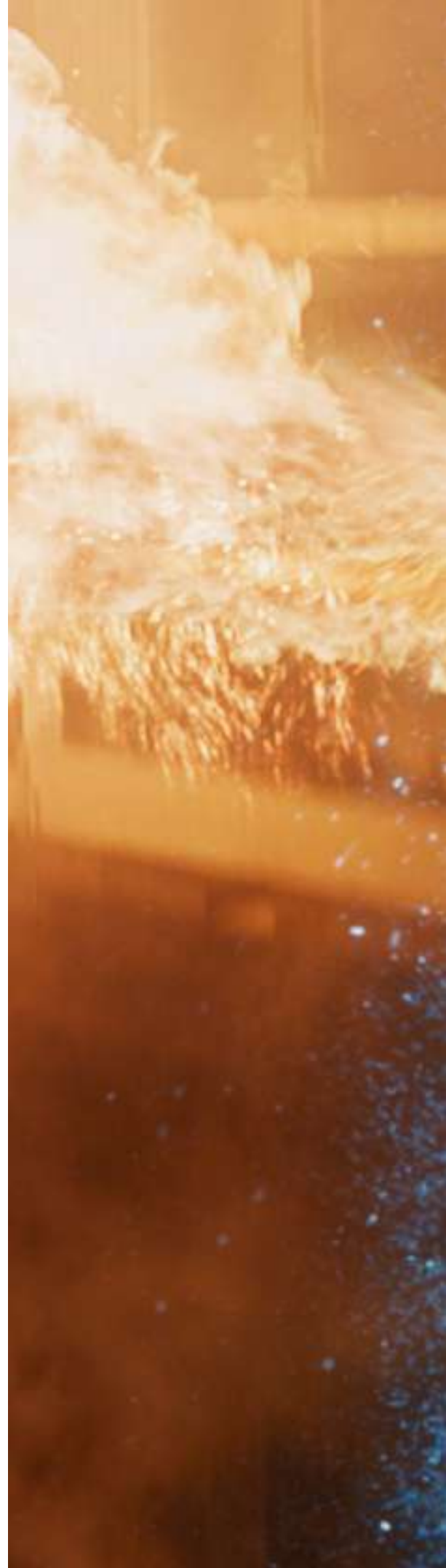
**WACHOWSKI
KARDEŞLER 2,5 YIL ÖNCE
TOM TYKWER'LE
ÇEKTİKLERİ "BULUT
ATLASI" NIN HAYAL
KIRIKLIĞI DURUYORKEN,
MERAKLA BEKLENEN
"JUPITER YÜKSELİYOR"
İLE ÇIKTILAR KARŞIMIZA.**

SURASI ARTIK KESİN Kİ; WACHOWSKI KARDEŞLERİN BÜYÜK İLGİ GÖREN, ÜZERİNE KİTAPLAR YAZILAN, FELSEFİ TARTIŞMALAR YAPILAN FİLMİ "MATRIX"İN GÜCÜ SADECE SİNEMASINDAN DEĞİL, DÖNEMİN RUHUNDAN DA kaynaklanıyormuş.

Sosyalizmin yenilgisinin ardından dünyanın hem politik hem de felsefi olarak kendisine gidecek bir mecra aradığı 90'lı yılların sonunda, dönem açısından çok da popüler olan 'sanal gerçeklik' ve onunla bağlantılı postmodernizm tartışmaları "Matrix"i bir film olmaktan çıkartmış aynı zamanda popüler kültürün bir parçası haline getirmişti. Şimdi buradan bakınca aynı dönemde fırtınalar kopartan ve 'felsefeyi halka indiren' Norveçli yazar Jostein Gaarder'in kitabı "Sofi'nin Dünyası" gibi "Matrix" de felsefeyi perdeye taşımıştı. Felsefenin popülerleşmesi, hap şeklinde sunulması eğiliminin tam da başladığı yıllarda Wachowskilerin bu çıkışı önemli bir karşılık buldu. Oysa şimdi kimse dönüp "Sofi'nin Dünyası"nın yüzüne bakmıyor. "Matrix" sinema tarihi kitaplarındaki önemini koruyor ama sanal dünyanın hayatın içine bu kadar girdiği bir evrende ne kadar kıymeti harbiyesi var? Ya da dünyaya dair önermelerinin bugün için nasıl bir karşılığı var tartışma konusu.

Yani "Matrix" in başarısının tesadüfi değil ama doğru zamanda, doğru yerde bulunmakla da bir ilgisi var. Çünkü Wachowskiler o gün bugündür hangi konuya ellerini atsalar, ne tür film çekseler fena halde çuvallıyorlar. Daha iki buçuk yıl önce Tom Tykwer ile birlikte çektikleri "Bulut Atlası"nın (Claud Atlas, 2012) yarattığı hayal kırıklığı öylece duruyorken, bu hafta da -tuhaf biçimde merakla beklenen- "Jupiter Yükseliyor" ile çıktılar karşımıza. Uzun süre 'umutlu' olduğumuz bir yönetmenden/yönetmenlerden "Artık bundan kötüsü çıkmaz" diye düşünürken, çekilecek çilemiz olduğunu fark ettik.

Hikayemizin odağında bu kez Jupiter isimli bir kadın var. Anne babasının nasıl âşık olup evlendiklerini bizimle paylaştıktan sonra;

**KARDEŞLERİN İNSANI
YORAN AKSİYONLAR
ARASINDA SEYİRCİYE
VERMEK İSTEDİKLERİ
MESAJA GELİNCE: "BU
DÜNYA BAŞKA
DÜNYALARIN CEHENNEMİ
Mİ YOKSA?" GEYİĞİNDEN
DAHA İYİ DEĞİL.**

Jupiter'in büyüüp serpildiğini ve genç bir kadın olarak Chicago'da temizlik yaparak hayatını kazandığını görüyoruz. Hayatından nefret eden bu genç kadın başına geleceklerden habersiz yaşayıp giderken, o sırada bambaşka galaksilerde onunla ilgili planlar yapılmaktadır. Çünkü biz farkında olmasak da Dünya, Evren'deki güç ilişkileri içinde küçük bir parça, üzerinde ürün yetiştirilecek bir tarladır! Ama Jupiter'i özel kılan bir özelliği vardır. Ve bu nedenle uzayda devam eden iktidar savaşının içinde bulacaktır kendisini. Onu korumak için ise genetik mühendisliği harikası (yarı albino, yarı kurt, yarı insan ama insan görünümüne eski bir avcı) Caine gönderilmiştir. Hikayenin bundan sonrası, Jupiter'in iktidar için savaşan üç kardeşin arasında savrulup durması ve Caine'in onu beladan kurtarması şeklinde geçiyor.

"Jupiter Yükseliyor"un ne anlattığına dair kelimeler olmadan önce nasıl anlattığına kısımına değinmekte yarar var. Film, "Terminator" ile başlıyor. Genetik harikası Caine'in kurtarıcı olarak gönderilmesi bir yana, 'kötü adamların' Jupiter yerine yanlışlıkla aynı evde bulunduğu başka bir kadını hedefe koymaları bile aynı. Daha sonra, "İşaretler"e (Signs) de selam çıkıyor. Karakterlerden Titus'un evrenini "Yıldız

Savaşları"ndan (Star Wars), Kardeşi Kalique'nin diyarını "Yüzüklerin Efendisi"nden (The Lord Of The Rings) 'esinlenerek' tasarlıyor. Yetmiyor, bu iki filmin kadim yaratıkları (Gollum dâhil) fotoşop marifetiyle mutasyona uğratılıp yeni türler elde ediliyor! Tabii ki arada "Star Trek", "Pasifik Savaşı" (Pacific Rim) ve "Yerçekimi"ne (Gravity) tatlı dokunuşlar yapılıyor!

Bütün bunları iki türlü yorumlayabiliriz. İlki: Wachowski Kardeşler o kadar sinema aşığı ki, hayranı oldukları her filmde bir parça olsun istemişler. İkincisi: Gerçekten yeni bir evren kuracak ve seyircisini bu evrene ikna edebilecek kadar güçlü bir kalemleri ve görsel dünya tasarımları yok artık. Ben ikincisi olduğunu düşünüyorum. Bu kolaj, filmin görsel dünyasını o kadar karmaşık hale getiriyor ki, zaten zayıf olan öyküsünü destekleyecek bir enstrüman olmaktan çıkartıyor.

Wachowski Kardeşler'in insanı yoran aksiyonlar arasında seyirciye vermek istedikleri mesaja gelince: "Bu dünya başka dünyaların cehennemi mi yoksa?" geyiğinden daha iyi değil. Oysa kağıt üstünde öyle. Çünkü evrenin aslında dev şirketler tarafından yönetildiği, onlar arasındaki rekabetin kanlı savaşlara yol açabileceği ve insanoğlunun bütün bu hengame arasında sadece bir 'ürün' olarak görüldüğü gibi politik alt metinleri de var filmin. Bunu zaman zaman kör gözüm parmağına yapsa da; derdini açık bir şekilde ifade ediyor. Dolayısıyla hikayesi evrenler arası olsa da aslında dünyaya dair bir şeyler söylemeye çalışıyor. Hayatlarımızın şirketler tarafından nasıl oyuncak hale getirildiği, onlar açısından 'hasat' olmak dışında bir varlığımız olmadığı gibi söylemler filmin estetik dilinin zayıflığı ve bilgisayar oyunları gibi akıp giden kurgusu sayesinde o kadar etkisiz kalıyor ki bir süre sonra uçup gidiyor. Jupiter'in bütün bu hengamenin ardından "İşçisin sen işçi kal" düsturuna uyarak yaptığı tercihin de bir anlamı kalmıyor haliyle.

Çünkü iki saati aşkın süren savaştan çıktığımızda bunları düşünmeye fırsat verecek bir kafa kalmıyor. Eğer başınız ağrımadıysa bile temiz havaya çıkıp derin derin nefes almanız gerekebilir. Sinemaya dair umudunuz kırıldıysa "Terminator" ve "Yıldız Savaşları"nın en son sürümlerinin bu yıl vizyona gireceğini düşünerek avunabilirsiniz.

Bütün dünyayı kurtarmak için sevdiği birini feda etmeyi göze alan bir Hollywood karakteri çıktı nihayet!

Yönetmen farkı: Channing Tatum geçen hafta "Foxcatcher"da döktürürken, burada dökülüyor.

ON SEANSI

Şenay Aydemir, Evrim Kaya ve Hasan Cömert'le

her cuma
saat: 22.00'da

hayat
televizyonu

Frekans Bilgileri: Frekans: 12523, Polarizasyon: Dikey(V), Sembol Rate: 22500 FEC: 2/3

TURİST

★★★★★

ORJİNAL ADI Force Majeure

YÖNETMEN Ruben Östlund

UYUNCULAR Johannes Kuhnke,
Lisa Loven Kongsli, Kristofer Hivju,
Brady Corbet, Vincent Wettergren,
Clara Wettergren

YAPIM 2014 İsveç-Fransa-Norveç

SÜRE 120 dk.

DAĞITIM M3 (Filmartı)

**"TURİST"İN
NÜVESİNDE, FRANSTZ
ALPLERİNDEKİ LÜKS
KAYAK TESİSLERİNDE
BEŞ GÜNLÜK TATİLE
GELEN ÇOCUKLU GENÇ
ÇİFTİN, GERİLİMLİ
ÇATIŞMALARI
YER ALIYOR.**

YİNE, BİR FİLME İLGİSİZ TÜRKÇE AD TAKMA SORUNUYLA KARŞI KARŞIYAYIZ. ÜSTELİK "TURİST", 2010 YILINDA GÖSTERİME giren ve Türkiye'de ilgi gören Johnny Depp - Angelina Jolie ikilisinin oynadığı romantik serüvenin hem orijinal, hem de Türkçe adıydı. "Başka Sinema" kapsamında gösterilecek ve "Force Majeure" gibi, içeriğe tam oturan bir ad neden değiştirilir... Anlamak olası değil! ("Turist" adını birkaç ülke daha kullanmış) "Force Majeure", 'zorlayıcı neden', dilimizdeki yaygın kullanımıyla 'mücbir sebep' demek. Daha çok hukukta kullanılıyor; doğal afetler, toplumsal hareketler, hastalık, ölüm gibi beklenmeyen sebeplerle yükümlülüklerin yerine getirilememesi anlamına geliyor. Bu hikayede ise, bencilliğin istem dışı ortaya çıkışının, ironik açıklaması: Mücbir sebep!

İsveçli yönetmen Ruben Östlund, dördüncü uzun metraj çalışması için hıznırca bir çıkış noktası yakalamış. Tatilde beklenmedik bir felaketle karşılaşp sağ çıkabilen çiftlerden büyük bölümü boşanıyormuş. Çünkü ölümcül ani olaylarda, erkekler, kadınlara göre daha hızlı kaçma ya da önce kendini kurtarma davranışı içinde oluyorlarmış. Burada 'kadınlara nazaran' vurgusuna dikkat çekirim.

Filmin nüvesinde, Fransız Alplerindeki lüks kayak tesislerinde beş günlük tatile gelen, bir erkek ve bir kız çocuğa sahip genç çiftin, gerilim unsurları ve bir dizi psikolojik şok içeren çatışmaları yer alıyor.

İlk gün her şey yolunda giderken, internet fenomeni de olan o sahnede yaşananlar, ailenin ortasına bomba gibi düşüyor. Aslında ses bombalarıyla oluşturulan yapay çığlar kayak yapanların güvenliği için... Dolayısıyla bilimsel olarak bir tehlike söz konusu değil. Ancak açık havada yemek yerlerken dağdan gelen çığ sanki restoranı yutacakmış gibi görünüyor. Hayatta kalma içgüdüleri devreye girdiğinde ise, karısı

Ebba (Lisa Loven Kongsli) ve iki çocuğunu düşünmeden öncelikle kendisini dışarıya atan Tomas (Johannes Kuhnke) oluyor. Ortam sadece çığın zerrecik sisinden etkilenirken masadaki bardaklar bile devrilmiyor. Ama evlilik kurumunun temel direği olan, özellikle erkek çocuğun rol modeli babanın karizması fena biçimde yere yapıyor!

Östlund, yaradılış itibarıyla önce kendi mevcudiyetini koruma altına almak isteyen insanın, sosyal birey olma vasfını ve aile kurumu içindeki sorumluluğunu tartışmaya açıyor. Gelişmiş bir ülkeden gelen kent soylu ailenin reisinin, mücbir sebep altında nasıl en ilkel davranışı sergileyebileceği gerçeği kafamıza dank ettiriliyor. Sonra, karısının ve daha düşük seviyede de olsa çocukların ürkünç tepkileri devreye giriyor.

İnsanların en huzurlu hissetmeleri gereken aile kurumu içinde güven bunalımı baş gösterdiğinde, her an her şeyin olabilirliği dayanılmaz bir tedirginlik yaratıyor. Bu tedirginliği, dağın güçlü/görkemli görüntüleri ve tesislerin mekanik donanımlarının çıkardığı seslerle yükselten Östlund, aile bireylerini neredeyse devasa bir mikroskobun altında inceliyor. Ebba'nın kocasını hırpalama girişimlerini ve Tomas'ın gerçeği reddedişiyle başlayan ruhsal çalkantılarını, farklı ilişki modelleri yaşayan/savunan başka insanların yorumlarına muhatap kılıyor. 'Kahraman babamız' imajıyla da hafiften dalgasını geçiyor.

Sürpriz bozan vermek istemiyorum ama... O anahtar sahneyi seyrettikten sonra gururlanan kadınları, tam bir 'ters köşe' finalle erkeklerle eşitliyor. Çünkü film esasen insana odaklanıyor.

Yukarıda da belirttiğim gibi, erkeklerle kadınlar arasındaki çeşitli davranış kalıpları, oranlar değişse de aynı canlı türü olunması hasebiyle benzerlik gösterebiliyor: Şaibeli, güvenilmez, karmaşık olan, insan sonuçta!

Östlund, 'Konçertoların Tanrısı' kabul edilen Vivaldi'nin "Dört Mevsim"inden "Kış"ı değil, tezat biçimde, 2 numaralı konçerto olan "L'estate" / "Yaz"ı ve bilhassa da 'presto' (hızlı tempo) bölümünü kullanıyor. Ve müzikle birlikte, ses tasarımı, kurgusu ve miksajının, hikayeyi de, muhayyilemizi de nasıl beslediğine dair çok değerli bir örnek vermiş oluyor.

'Yeşil ekran' ve görüntü efektlerinin mükemmel uygulaması.

Finalde, transfer otobüsünü kullanan şoförün beceriksizliği zorlama gibi.

YÖNETMEN RUBEN ÖSTLUND O ANAHTAR SAHNEYİ SEYRETTİKTEN SONRA GURURLANAN KADINLARI, TAM BİR 'TERS KÖŞE' FİNALLE ERKEKLERLE EŞİTLİYOR. SONUÇTA KARMAŞIK VE ŞAİBELİ OLAN İNSAN.

ÖZGÜRLÜK YÜRÜYÜŞÜ

★★★★★

ORJİNAL ADI Selma

YÖNETMEN Ava DuVernay

UYUNCULAR David Oyelowo,

Carmen Ejogo, Tim Roth,

Tom Wilkinson, Oprah Winfrey,

Dylan Baker

YAPIM 2014 ABD-İngiltere

SÜRE 128 dk.

DAĞITIM M3 (Fabula Films)

BİR FİLM İZLERKEN HİÇ
İNSANLIĞINIZDAN
UTANDIĞINIZ OLUYOR
MU? CEVABINIZ EVET
İSE AVA DUVERNAY'IN
YÖNETTİĞİ
“ÖZGÜRLÜK
YÜRÜYÜŞÜ”
ONLARDAN BİRİ.

A MERİKAN TOPLUMUNUN, BÜYÜK KIZILDERİLİ SOYKIRIMI GİBİ BİR AYIBININ OLMASI YETMİYORMUŞ GİBİ, SİYAH Amerikalılara yıllarca büyük eziyetler çekirmiş olmaları ne kadar acayip düşününce. Bir utançla yetinmeyip başka bir utançla yola devam etmek böyle bir şey işte... Ama toplumların özelliklerinden biridir bu; ders çıkarmamak!

Hollywood'un sol kanadı özellikle bu insanlık onuruyla (eğer hâlâ varsa öyle bir şey) hiç bağdaşmayan nefret suçlarına dair çok film yaptı. Bu filmlerin çoğunda siyahlara adaleti yine 'beyaz adamlar' getirir. Ama Martin Luther King'in hikayesi öyle değildir işte.

King şiddet dışı yöntemlerle bu haksızlığı bitirmeye gayret gösteren ve karizmatik konuşmalar yapabilme yeteneğini de kullanarak bu uğurda büyük yollar katedilmesine ön ayak olmuş bir liderdi. 1964'te bu başarısı ona Nobel Barış Ödülü de kazandırmıştı. Henüz 35 yaşındaydı ve o tarihlerde buna layık görülen en genç kişiydi.

Devlet okullarındaki ırk ayrımının 1954'te kalkmış olmasına rağmen ve Amerika'da özellikle 1960'ların başında pek çok eyalette ırkçılık vakalarında azalma olduğu halde güney eyaletleri ırkçılık faaliyetlerinde hâlâ direniyorlardı. Martin Luther King'in daha sert bir söylemde olan Malcolm X'e göre farklı düşünceleri vardı. Birçok eyalette hâlâ siyahlara oy hakkı tanınmıyor, sokaklarda hunharca öldürülen insanların katilleri beyazların adalet mekanizmasında serbest kalıyorlardı. King'in amacı ırkçılığın hâlâ çok sıcak yaşandığı eyaletlerdeki bu haksızlığa son vermektir. Bunun için o ve arkadaşları ırkçılık konusunda en sıcak bölge olan Alabama'ya bağlı olan Selma kasabasından Montgomery şehrine 1965'in mart ayında bir yürüyüş tertipledikler.

“Selma” bu yürüyüşün filmi. Bugünün

Türkiye'sinde de yaşadığımız gibi; sokağa çıkıp sesini duyurmak isteyen herkese, her topluluğa copla, gazla saldıran muktedirler dünyanın her yerinde benzer tepkiler vermekteler... “Özgürlük Yürüyüşü”nde de şiddet içermeyen her türlü protesto ve hak arayışının önünde bizi hiç şaşırtmayan tepkiler gösteren, engeller koyan, her türlü pis planı yapmakta hiçbir beis görmeyen politikacılar, kamu görevlileri ve bürokratlar var. Körü körüne bir düşmanlığa büyük bir tutkuyla bağlanmışlar. Hatta içlerinden biri Selma kasabasının şerifi için “Hz. İsa ve Elvis Presley gelse, zenciler iyi insanlardır dese bile fikrinden caymaz” der. King'in dediği gibi bu vahşilerle başedebilmek için onları kameralar önünde ifşa etmek, gazetelerin baş sayfalarında olup haksızlığı belgelemek, gerekli kişi ve kurumları harekete zorlamak gerek.

On parmağında on marifet bir kadın var kameranın arkasında. Ava DuVernay aslında Hollywood'un başarılı PR uzmanlarından biriymiş. Kariyerinde senaristlik yaptığı ve yönettiği belgeseller, dramalar, TV filmleri, kısa filmler var. Ancak "Özgürlük Yürüyüşü" sanki yıllardır sadece yönetmenlik yapmış gibi profesyonelce çekilmiş bir film. Sanki DuVernay'ın onuncu sinema filmi gibi... Sadece Amerikan toplumu için değil dünyanın her yerinde sivil hakları için mücadele eden insanlara ilham kaynaklığı yapacak bir hikaye, akıp giden bir kurgu, etkileyici ve birinci sınıf bir oyuncu kadrosu, müzikleriyle ve ustaca çekilmiş sahneleriyle "Özgürlük Yürüyüşü" insanın tüylerini diken diken eden bir 'insanlık' öyküsü.

David Oyelowo, Martin Luther King'in karizmasını yansıtmayı başarıyor

performansı. Oyuncunun gözlerinde inanç, fedakarlık, ümitsizlik, hüsrana, zafer, hırs, inat ve korku gibi duyguların hepsini yakalayabilmek mümkün. Film King'in karısıyla (göründüğü her sahnede ışıldayan Carmen Ejogo) olan ilişkisini de doğru notalara bastığı sahnelerle hiç es geçmiyor. Bu sahneler biraz klişe koksa da sıkıcı boyutlara ulaşmıyor. Başkan Lyndon Johnson rolünde son yıllardaki en iyi performansı Tom Wilkinson'ı izlerken, Alabama'nın ırkçı valisi George Wallace rolünde tıpkı Wilkinson gibi bir İngiliz olan, Tim Roth doğma büyüme Mississippiliymiş gibi bir performans sergiliyor.

Jenerikteki John Legend ve Common'un düet yaptığı şarkı "Glory" sizi koltuğunuza mıhlıyor.

J. Edgar'ın (Dylan Baker) Başkan'a 'isterseniz indirebiliriz' minvalinde konuşması bu filmler için çok klişe değil mi?

**DAVID OYELOWO,
MARTIN LUTHER KING'İN
KARİZMASINI
YANSITMAYI
BAŞARIYOR.
OYUNCUNUN
GÖZLERİNDE İNANÇ,
FEDAKARLIK, HÜSRAN
YAKALAMAK MÜMKÜN.**

YABAN

SİNEMA, LİTERATÜR YAHUT BAŞKA BİR ALAN, KENDİNİ BULMA ÖYKÜLERİNİN BİR ŞEKİLDE TABİAT İLE KESİŞMESİNDE anlaşılmayacak bir durum yok. Yüzlerinde bön bir ifadeyle “Niye ki?” diye sorup ciddi ciddi yanıt bekleyenlerin metropolün bağrındaki sıcak yuvalarından pek sık dışarı çıkmadıklarını tahmin ediyor ve bu soruyu bir çırpıda geçiyoruz. Fakat cevap özgürlüğün doğadan geldiği klişesine indirgenebilecek kadar basit değil ne yazık ki, üzgünüz.

Asıl şaşırtıcı ve sinir gerilmesine yol açıcı nokta ise Hollywood’un konformizm, tüketim, güvenlik, materyalizm, uyum sağlama, muhafazakarlık, başarı gibi değerler üzerine inşa edilmiş Amerikan yaşam biçimine tamamen zıt düşen bu öyküleri tam da Amerikan yaşam tarzını yüceltmek amacıyla kullanmak konusundaki ısrarı. Yakın dönemden bir örnek verirsek, Sean Penn’in “Into The Wild”ı (2007) gibi istisnai yapımlar da yok değil elbette ancak mevzu bahis ‘özgürleşme’ öyküleri ve onların kahramanlarını bir güzel evirip çevirdikten sonra istedikleri şekle getirme konusunda pek mahir olan Amerikalıların bu hususta hakkını teslim etmek de boynumuzun borcu.

En taze örnek ya da ‘kurbanlardan’ biri 1995 yılında, geçirdiği travmatik süreçten kaçabilmek umuduyla benzer bir yolculuğa çıkan Cheryl Strayed ve onun anılarından sinemaya uyarlanan “Yaban”. Strayed’in öyküsünün ajitasyona meraklı Hollywood yapımcılarının arayıp da bulamadığı malzeme olduğuna şüphe yok. Zira buhranlı bir çocukluk dönemi yaşayan, hayattaki en büyük dayanağı olan annesini genç yaşta kaybettikten sonra teselliye seks ve uyuşturucuda arayan Strayed’in ‘ibretlik’ hikayesi Amerika’yı övgüye boğmak için tam da biçilmiş kaftan.

Yönetmeni Jean-Marc Vallée’nin daha ziyade kişisel bir deneyimin izlerini sürme teşebbüs ve çabalarına rağmen filmin bir türlü o yola giremeyip kaçınılmaz akıbetine doğru adım adım ilerleyişi de yine aynı sömürüye açık hayat hikayesinin bir sonucu. Başkarakterinin bilinç ve hafızasını öyküsünün rehberi olarak

belirleyen Vallée kronolojik yapıyı bozarak Cheryl’in ruh durumunu yansıtabilmek adına gayet mantıklı bir anlatı izleği tutursa da filmin ‘gayri samimi’ mesajını aşamıyor.

Hayatının gittiği yönden hiç de memnun olmayan Cheryl’in her şeyi yoluna koyacak bir yanıt bulma ümidiyle çıktığı yolculuğun genç kadın için daha en baştan zoraki bir eylem oluşu yanında, ‘yaban’ da yalnızca bir araç halini alıyor. Doğa ve yolculuk Cheryl için bir yaşam biçimi olmak şöyle dursun, yaptığı hataların, işlediği günahların bir nevi kefaretime dönüşüyor. Dibe vurmuşken yeniden ayağa kalkabilme kararlılığını göstereceği hayat yolculuğunda kendine reva gördüğü bu ‘eziyet’ ve tabiat ananın önüne sürdüğü engelleri bir bir ardında bırakması olgunlaşmasını, kendiyile barışmasını, geleceğe çok daha iyimser bakmasını sağlıyor Cheryl’in.

Yolculuğu Cheryl’in hayatında yalnızca geçici bir durak, önce kabul ettiği, ardından da azmi sayesinde üstesinden geldiği bir meydan okumadan ibaret kalıyor. Aslolan, önceki o ‘sefil’ yaşamını geride bırakabilme, hayata yepyeni ve daha iyi bir insan olarak tutunabilme, tüm zorlukları korkusuzca aşabilme erdemini göstermek olduğuna göre, insanoğlunun önünde ne tabiat durabiliyor, ne börtüsü böceği, ne de yabanın ortasında sıçacak klozet bulma endişesi; Amerika fırsatlar diyarı ne de olsa.

O diyarın sunduğu nimet, olanak ve ikinci şansların nihayet farkına varan Cheryl’in karşılaştığı her erkeğe potansiyel tecavüzcü muamelesi yapması ya da burun buruna geldiği her hayvanda ilahi bir zarafet görmesi gibi banal numaralar ise ne kahramanımızın yolculuğuna bir anlam yükleyebiliyor ne de atlattığı güçlükleri ciddiye alabilmemizi sağlıyor; olsa olsa Thoreau, McCandless, Proenneke gibi gerçek ‘yabanılların’ değerini katlıyor.

Vallée filmlerinin en tadından yenmez unsurlarından biri elbette ki soundtrack albümleri.

Cheryl’i takip edip duran tilkinin ‘bilgisayar destekli’ tasarımı keşke ‘desteksiz’ olsaymış.

ORJİNAL ADI Wild

YÖNETMEN Jean-Marc Vallée

OYUNCULAR Reese Witherspoon,

Laura Dern, Thomas Sadoski,

Gaby Hoffmann, Kevin Rankin,

Brian Van Holt

YAPIM 2014 ABD

SÜRE 115 dk.

DAĞITIM The Moments

Entertainment

JEAN-MARC VALLÉE
CHERYL’İN RUH
DURUMUNU
YANSITABİLMEK ADINA
GAYET MANTIKLI BİR
ANLATI İZLEĞİ
TUTTURSA DA FILMİN
‘GAYRİ SAMİMİ’
MESAJINI AŞAMIYOR.

SEVİMLİ TEHLİKELİ

ÖZCAN DENİZ'İN İLK FİLMİ "YA SONRA" İLE MAHSUN KIRMIZIGÜL'ÜN ÜÇÜNCÜ FİLMİ "NEW YORK'TA BEŞ Minare" yaklaşık olarak aynı zamana denk düşmüştü. Geçmişte aynı mesleği icra etmelerinden dolayı ister istemez Kırmızıgül ve Deniz arasında benzetmeler ve kıyaslamalar başlamıştı 4-5 sene önce... O zamanlar Deniz'in, Kırmızıgül ile karşılaştırılmasına cevabı, magazin sayfalarının başköşesindeydi: "Beni Mahsun'la değil, Chaplin'le kıyaslayın!" Deniz, yeni filmi "Sevimli Tehlikeli"de birkaç yıl önceki bu iddiasını ete kemiğe büründürüyor!

Bahsi geçen o açıklamanın arkasından ikisinin de yönettiği film sayısı dörde ulaştı. Tesadüf müdür bilinmez, Kırmızıgül de Deniz de dördüncü filmlerinde tarz değişikliğine gitme ihtiyacı hissetti. Kırmızıgül "Mucize"de nasıl komedi deneyip senaryoyu tüm memleket meselelerine dağıtmaktan bir nebze de olsa kaçındıysa, Özcan Deniz de kendi adına daha radikal değişiklikler deniyor "Sevimli Tehlikeli"de. Öncelikli olarak ilk defa yönettiği bir filmde kendine rol biçmiyor Deniz; yani 'aşk adamlarının en hası' personasını kullanmıyor bu defa. Bir diğer önemli değişiklik, "Ya Sonra"da kısmen denediği mizahı, slapstick'e odaklanması; 'beni Chaplin'le kıyaslayın' iddiasını seyircinin gözüne sokarcasına... Deniz filmde Zeliş'in özelinde slapstick'i o kadar çok kullanıyor ki, kadın kahramanın sempatik olmaktan çıkarak adeta salak moduna geçmesine neden oluyor. Deniz'in Chaplin komedisini ya da slapstick'i algılama ve yorumlama şekli pek de iç açıcı görünmüyor.

Özcan Deniz'in "Sevimli Tehlikeli"de yapmaya cesaret ettiği ve kısmen başardığı nokta, 'ağır abi'liği bir kenara bırakması ve filmine büyük bir misyon ve ciddiyet yüklememesi... Bu tercihte hiç kuşkusuz Bollywood stilini kendine örnek almasının payı büyük. Kendisi başrolde olsaydı eğer, gene böyle eğlence odaklı bir yapım izler miydik perdede? Bu sorunun cevabı 'hayır'a yakın olmakla birlikte, Deniz'in bu filminden edindiği tecrübe ile yeni filmlerinde izleyeceği yol, belki ileride

'evet' cevabını getirebilir tabii ki...

Deniz, "Sevimli Tehlikeli"de yine aşkı merkeze alıyor ama önceki üç filminden farklı olarak anne-kız ilişkisi üzerinden gerçek aile olmanın önemini vurguluyor. Başrolde kendisi olmadığından ve dolayısıyla kendisini perdede baskın bir karakter olarak sunmadığından, Zarok-Zeliş romantizmi daha geri planda kalıyor senaryoda zaten; Deniz'in rol aldığı önceki filmleriyle kıyaslandığında. Dolayısıyla "Evim Sensin"i büyük aşk filmi olarak nitelendirenler, büyük ihtimalle "Sevimli Tehlikeli"de hayal kırıklığına uğrayabilir.

Filmlerinde zengin-yoksul tezatını kullanmayı çok seven Özcan Deniz, "Sevimli Tehlikeli"de bu geleneği sürdürse de sanki daha çok politik sularda yüzüyormuş izlenimi veriyor. Düzenbaz emniyet müdürü ve defalarca vurgulanan pahalı kol saati, izleyenlere güncel vakaları hatırlatacaktır muhtemelen.

İlk yarısında Bollywood stilini Batı'nın Rapunzel ve Sindrella masalları; Beyaz Atlı Prens ve Robin Hood gibi geleneksel kahramanları ile birleştiren "Sevimli Tehlikeli", ikinci yarından itibaren bambaşka bir rotaya sapıyor. Ortaya bir tutam Hollywood'vari aksiyon sahnesi çıkıyor... Terastan camekana atlayış sahnesiyle tavan yapan aksiyon, sonrasında yerini yerli sinemamızın o çok sevdiği mendil ıslatma ritüeline bırakıyor.

Uzadıkça uzayan, filmin temposunu sekteye uğratan final bölümüne duyulanmayanları bile uyarmayı amaçlayan baskın müzik eşlik ediyor. Her şeye rağmen Deniz, önceki filmlerine nazaran duygu patlamasını kendince frenlemeye çalıştığını hissettiriyor yine de.

Mahsun Kırmızıgül'ün "Mucize"deki değişimi alarm zilleri çalmıştı. Özcan Deniz'in "Sevimli Tehlikeli"sindeki değişimi, öncülleriyle kıyaslandığında az da olsa ümit veriyor.

Engin Akyürek'e benzeyen Sükrü Özyıldız ile Damla Sönmez'i anımsatan Ayça Aysin Turan hoş bir ikili.

Senaryodaki boşlukları, masalların naifliği bile kapatamıyor.

YÖNETMEN Özcan Deniz
ÖYUNCULAR Sükrü Özyıldız, Ayça Aysin Turan, Türkan Kılıç, Taner Turan, Cem Avnayım, Ahmet Özaslan
YAPIM 2014 Türkiye
SÜRE 114 dk.
DAĞITIM Warner Bros.
(Avşar Film – DNZ Film)

ÖZCAN DENİZ,
YENİ FİLMİ "SEVİMLİ
TEHLİKELİ"DE YİNE
AŞKI MERKEZE ALIYOR
AMA ÖNCEKİ ÜÇ
FİLMİNDEN FARKLI
OLARAK ANNE-KIZ
İLİŞKİSİ ÜZERİNDEN
YAPIYOR BUNU.

SÜNGERBOB KAREPANTOLON

★★★★

ORJİNAL ADI The SpongeBob

Movie: Sponge Out Of Water

YÖNETMEN Paul Tibbitt

SESLENDİRENLER Tom Kenny,

Bill Fagerbakke, Clancy Brown

YAPIM 2015 ABD-Güney Kore

SÜRE 93 dk.

DAĞITIM UIP

**"SÜNGERBOB
KAREPANTOLON" YÜZLERCE
KARAKTERE VE ÇOK İYİ
ÇİZİLMİŞ SON DERECE
İNCELİKLİ BİR İŞÇİLİĞE SAHİP.**

SÜNGER BOB, 1999'DA STEPHEN HILLENBURG TARAFINDAN NICKELODEON KANALI İÇİN YARATILMIŞ BİR ÇİZGİ FİLM. HALEN bu kanalın en çok izlenen ve sevilen yapımları arasında istikrarlı gidişatını sürdürüyor.

25 dakikalık çizgi film biz de de kısa sürede sadık bir izleyici kitlesine ulaşmayı başardı. Üstelik sadece bir çocuk yapımı olarak değil, sıkı takipçileri de olan, yetişkin bir izleyici kitlesinde yaratmayı başardı. Simpson'ların hüküm sürdüğü bir dönemde böylesi basit ve çocuksu bir karakterin, hem de hatırı sayılır kanallarda yer bulması takdir edilesi.

Tabii her başarılı TV yapımında olduğu gibi bu çizgi filmin de elbet bir sinema filmi olacaktı. Bizzat yaratıcısı Hillenburg tarafından 2005'te filme aktarılan yapımda David Hasselhoff da seslendirme kadrosunda yer almıştı. Tabii dönem Pixar dönemiydi ve sektöre onlar hükmediyordu. Gelişen yapım teknikleri, Sünger Bob'un da animasyona dönüşmesini kaçınılmaz kıldı. Kare Pantolon da hem klasik yapısını koruyan, hem

'real' görüntülerle gerçek dünyaya atlayan, hem de 'muscle' kimliğe bürünüp, süper kahramanlara dönüşen karakterleriyle eğlenceli bir hal aldı.

"SüngerBob KarePantolon'da, kahramanlarımız, Burger Beard'ın (Antonio Banderas) ele geçirdiği sihirli kitabın peşine düşerler. Amaçları kitabın son sayfasını bulup formülü tamamlayarak yaşadıkları şehri kurtarmaktır. Şehrin Sünger Bob, Patrick ve diğer arkadaşlarına denizin dışında ihtiyacı vardır. Tüm ekip Burger Beard'a karşı zorlu bir göreve çıkarlar.

Film yüzlerce karaktere ve incelikli bir işçiliğe sahip. Bu sebeple sadık izleyicisi yan karakterlerde de onu çabucak sahiplenebiliyor. Bu arada çocukları manipüle etmeden derdini masalsı bir tatlılıkla aktarmayı başarıyor.

Sadık kitlenin hiç de rahatsız olmayacağı başarılı animasyon yapısı.

Gerçek dünyada geçen aksiyon sahnelerinin gereksiz uzunluğu.

JUPITER YÜKSELİYOR

ÖZGÜRLÜK YÜRÜYÜŞÜ

TURİST

YABAN

	BİLGEHAN ARAS	OKAN ARPAÇ	TUNCA ARSLAN	BURAK GÖRAL	MURAT ÖZER	OLKAN ÖZYURT	BURÇİN S. YALÇIN
JUPİTER YÜKSELİYOR / JUPİTER ASCENDING		★★		★★	★★	★★	
ÖZGÜRLÜK YÜRÜYÜŞÜ / SELMA	★★★	★★★★		★★★★	★★★★		
SEVİMLİ TEHLİKELİ		★		★	★		
SÜNGERBOB KAREPANTOLON	★★★	★★★★		★★★★			
TURİST / TURIST		★★★★		★★★★	★★★★		
YABAN / WILD	★★★	★★★★			★★★★	★★★★	
ARAYIŞ / THE SEARCH		★★★★		★★★★	★★		★★★★
AŞK SANA BENZER	★	★	★				
BAY TURNER / MR. TURNER		★★★★		★★★★	★★★★		
BENİM KOMŞUM BİR MELEK / ST. VINCENT	★★★			★★★★	★★★★		★★★★
GESUR TOM VE SİHİRLİ AYNA / MEÑIQUE Y EL ESPEJO MÁGICO		★★					
ÇILGIN KAMP	★						
FOXCATCHER TAKIMI / FOXCATCHER		★★★★		★★★★	★★★★	★★★★	★★★★
HACKER / BLACKHAT	★★★	★★		★★	★★★★	★★★★	★★
İÇİMDEKİ SES		★★★★		★★	★★	★★	
LEVIATHAN / LEVIAFAN		★★★★		★★★★★	★★★★		★★★★
NEDEN TARKOVSKİ OLAMIYORUM...	★★★	★★	★★★★	★★	★★★★	★★★★	★★★★
TİMBUKTU / TIMBUKTU		★★★★	★★★★	★★★★	★★★★		
ÜÇKAĞITÇI MORTDECAI / MORTDECAI		★★		★★	★★		
WHIPLASH	★★★★★	★★★★		★★★★	★★★★	★★★★	★★★★
YAPIŞIK KARDEŞLER	★		★				
7 CÜCELER / DER 7BTE ZWERG	★★★						
YEDİNCİ OĞUL / SEVENTH SON		★★					
KIŞ UYKUSU	★★★★★	★★★★	★★★★	★★★★★	★★★★	★★★★★	★★★★
ŞEF / CHIEF							

“YAPIŞIK KARDEŞLER”İN NOKTALI VİRGÜLLÜSÜ DE VARDI

Samim Utku'nun 1981'de çektiği, **Nokta ile Virgül**'ün yanında **Ahu Tuğba** ve Bülent Kayabaşı'ı da gördüğümüz "Yapışık Kardeşler" filmini, hiç istemesem de anımsamak zorunda kaldım... O filmi aklıma getirmesi nedeniyle de **İlker Ayrık**'ın "Yapışık Kardeşler"ini hiç affetmeyeceğim!

GEÇEN HAFTA SINEMALARIMIZDA GÖSTERİME GİREN İLKER AYRIK İMZALI "YAPIŞIK KARDEŞLER"İN, BİR İKİ HOŞ VE SEVİMLİ SAHNEŞİ DIŞINDA TAHAMMÜLÜ ZOR BİR FİLM OLDUĞUNU YAZMIŞTİM. AYRIK, İLK yönetmenlik denemesinde, bana sorarsanız yıl boyunca gösterime giren-girecek olan yerli filmler sıralamasında, dip noktayı rahatlıkla görececek bir iş çıkartmıştı. Fakat, her zaman için beterin beteri, dibin dibi vardır ve arayan mutlaka bulur. Özellikle de Yeşilçam'da...

1970'li yılların sonlarında sevilen televizyon komikleri Nokta ile Virgül'ü başrollerde gördüğümüz, 1981'de Samim Utku tarafından çekilen aynı adlı "Yapışık Kardeşler", işte o en dip noktada yer alan filmlerden biridir. Öyle böyle değildir, benzersizdir, sınır tanımaz.

Yönetmen İlker Ayrık'ın, işin mizah boyutuna pek güvenemeyip, İvana Sert'in iç göçürten göz süzmelerinden, bayılıcı göğüs dekoltesinden ve "Temel İlgüdü"ye (Basic Instinct) gönderme yapılan yürek yakan külot sahnesinden medet umması gibi Samim Utku da Ahu Tuğba'nın diz çöktürücü bakışlarına, baştan çıkartıcı dudaklarına ve takla attırıcı bikinili pozlarına bel bağlamıştı açıkça. Lakin, ortaya sinema tarihimizin en berbat, en boş, sağ baş yoldurtucu işlerinden biri çıkmıştı.

Çocukluğumda, örneğin Öztürk Serengil filmlerinde çok gülerdim ama İtalyanların "Yavru İle Katip" serisinden hiç hoşlanmazdım. Sonradan, "Yapışık Kardeşler" gibi yapımlar sayesinde "Yavru İle Katip" serüvenlerini bile "Shakespeare soneleri" gibi algılamaya başladığımı da itiraf edeyim.

Ortada bir öykü yok da kısaca anlatmaya çalışayım yine de...

Banker Birebeş (Abdullah Şahin-Nokta) ile Enver (Enver Demirkan-Virgül),

fiziken birbirlerine hiç benzemeyen ikiz kardeşlerdir. Anne babaları ayrılmış, biri annede diğeri babada kalmıştır, dolayısıyla karakterleri de çok farklılaşmış, onları 'zıt kardeşler' haline getirmiştir... Nokta, paragöz ve üçkağıtçı bir bankerken Virgül, paradan puldan pek anlamayan ama çapkın mı çapkın, romantik olmayı da bilen bir gençtir. Tek ortak noktaları, birinin canı yanınca, diğerininkinin de yanmasıdır. Derken ikisi de Ahu adında (Ahu Tuğba) seksi mi seksi bir kıza âşık olur. Fakat Ecel Hamdi (Bülent Kayabaşı) lakaplı bir mafya babası da işin içindedir. Devreye Müebbet Kamil (Ajlan Aktuğ), Fırıldak Ömer (Ünsal Emre), Kamuran (Yadigar Ejder) gibi tiplerin de girmesi ve akla zarar sahnelerin sökün etmesiyle, ortalama bir sinemasever açısından 'sado-mazo' bir süreç başlar.

Ecel Hamdi'nin, salaklıklarından bıkpı adamlarına sıra dayacağı çekmesi ya da Virgül'ün havuz başında bir sarışınla (Ahu Tuğba değil) uzun uzun "Ahhh..."laşıp "Ohhh..."laşması gibi sefil sahnelerin, 2015 model "Yapışık Kardeşler" in seviyesini bir hayli yükseltmeye yaradığının altını önemle çiziyim.

1979'da "Nokta İle Virgül Paldır Küldür"le başlayan kesitte "Şaşkın Milyoner", "Uyanık Aptallar", "Güldürme Beni", "Nokta İle Virgül Deh Deh Düldül" gibi filmlerde birlikte rol alan Abdullah

Şahin ile Enver Demirkan, ne yazık ki tek kanallı televizyon döneminde küçük ekranda yakaladıkları başarıyı, beyazperdede kesinlikle tekrarlayamamışlardı. 1985'ten sonra da birlikte çalışmadılar, yanlış bilmiyorsam.

1978'de başladığı sinema yönetmenliği kariyerini 1998'de noktalayan, adı bir zamanlar 'pornocu'ya çıkmış Samim Utku ise "Şefkat Tepe" gibi Samanyolu TV dizilerinde çalışmayı sürdürüyor.

Anlayacağınız, İlker Ayrık'ın önünde açık ve uzun bir yol var gibi görünüyor. Ama dilerim ve umarım "Yapışık Kardeşler 2"yi çekmeye falan kalkışmaz.

Haftaya görüşmek üzere. Sinema salonunu en son siz terk edin!

BİR KONUŞABİLSE...

Francis Ford Coppola'nın kızı olmak gibi ağır bir yükü omuzlamasına karşın, şimdilik **beş filmle** beyazperdede kendi imzasını oluşturmayı başarmış bir sinemacı **Sofia Coppola**. Senaryosuyla Oscar'a da uzandığı ikinci filmi "Bir Konuşabilse..." (**Lost In Translation, 2003**), Bill Murray ve Scarlett Johansson özelinde bir 'kayboluş' hikayesi anlatırken, hayatımız boyunca kafamızı meşgul eden birçok sorunun da peşine takılıyor, cevap arama zorunluluğunu dert etmeden hem de... **'Çok özel filmlerimiz'** atlasındaki yerini hakkıyla alıyor.

FRANCIS FORD COPPOLA'NIN BİRİÇİK KIZI SOFIA COPPOLA'NIN İNSANI YÜREĞİNİN GÖTÜRDÜĞÜ YERE GİTMEME ZORLAYAN, ÖTE YANDAN BUNUN RİSKLERİYLE DE HAŞIR NEŞİR OLAN VE 'İKİ ARADA BİR DEREDE KALMIŞLIK'IN ANATOMİSİNİ ÇİZEN 2003 YAPIMI FİLMİ "BİR KONUŞABİLSE..." (LOST IN TRANSLATION), TABİRİ CAİZSE SINEMA TARİHİNİN en 'damar' filmlerinden biri. Yalnızlıkla sıkışmışlık arasındaki ince ayırımın tam üzerinde duran, böylece izleyeni çaresizliğe sürükleyen benzerine az rastlanır gerçeklikteki bu 'küçük' film, çerçevesi alabildiğine 'dar' bir öykü anlatarak nasıl 'etkili' olunabileceğinin de dersini veriyor aynı zamanda...

Şimdilik yalnızca beş film yönetmiş (ama babasının kariyerinin önemli aşamalarında bulunmayı ihmal etmemiş) genç bir sinemacının 'sessiz çılgılık' diye de nitelendirmek mümkün "Bir Konuşabilse..."'yi. Jeffrey Eugenides imzalı romandan yaptığı uyarlama "Masumiyetin İntiharı"yla (The Virgin Suicides) uzun metraj yönetmenliğine müthiş bir ilk adım atan Sofia Coppola, o filmde atmosfer yaratma becerisinin işaretlerini göstermekten çekinmemiş ve hüznün emrine amade bir anlatım modelinin takipçisi olacağının sinyallerini vermişti. Ve sonra aradan dört yıl geçti... Bill Murray ve Scarlett Johansson ikilisinin birbirlerinin her adımını ezbere bildiklerini hissettiren ikinci filmi "Bir Konuşabilse..." geldi dayandı ruhumuza... Ve bize yaşattıklarıyla 'çok

özel' filmlerimize ayırdığımız atlastaki yerini aldı...

İnsan, 'rahat'ını hangi durumlarda bozmayı göze alabilir? 'Kurulu düzen' dediğimiz kısıktan kurtulması için neyin onu tetiklemesi gerekir? Ya da şöyle soralım: Gözünü kapatıp her şeyi (ki bunlar hayatını idame ettirmesini sağlayan şeylerdir) geride bırakarak 'bilinmeyen'e doğru yelken açmasının yolunu hangi 'güç' açabilir? "Bir Konuşabilse...", herkesin en az bir kez muhatabı olduğu bu sorularla anlamını bulan, öte yandan yanıt arama zahmetiyle kafaları karıştırmaktan uzak duran ve 'fısıldaşmalar'la vücuda gelmeyi tercih eden bir 'yitik kalpler tiradı' kimliği taşıyor.

"Benimle kaybolur musun?" demeyi göze aldığımız biriyle 'iki kişilik bir nokta'yı paylaşmanın keyfini yaşarken, arkada kalan hayatınızın sizi hırpalayan kancalarıyla mücadele etmenin acısını da oturtuyor yüreciğinizin bir köşesine bu 'küçük ama kıskırtıcı' film. Sofia Coppola'nın kelimelere bel bağlamayan, durumlar ve onların kahramanları üzerinde yarattığı etkiye odaklanan minimal anlatımının bu görünümdeki payı büyük kuşkusuz. Oldukça zorlanarak yazdığını bildiğimiz senaryonun kırılma noktalarına 'cıldayan bir ruh' yerleştiren, böylece öykünün ağlamsıklığa kayabileceği melodramatik yapısını kırmayı başaran genç yönetmen, ilk uzun metrajlı filmi

“Masumiyetin İntiharı”nda da ustaca altından kalktığı bu modelden devasa bir ‘ağıt’ çıkarıyor “Bir Konuşabilse...”yle.

Biri kalabalıklar içinde yalnızlığa hapsolan, diğeri ise ‘gerçek’ bir yalnızlığın pençesine düşen iki kahramanın, Japonya’nın ‘yabancılaşma’ya fazlasıyla müsait yapısı içinde yaşadıkları ‘kaybolma’ istekleri, bir yandan da onları zorunluluktan doğan bir ‘paylaşma’ya doğru itiyor, ki bu türden ‘yapay’ bir paylaşım sürecinin her şeye gebe dünyasıyla yüzleşiyor iki ‘yalnız kovboy’. Kendilerini ‘safra’ gibi hissettikleri bir dünyada, sırtlarını birbirlerine dayayan Bob Harris (Bill Murray) ve Charlotte (Scarlett Johansson), altyapılarının onlara dayattığı ‘yol’dan sapıyorlar süreç içinde, gerçeklerle yüzleşmeyi olabildiğince geciktirip kendi gerçeklerini yaratmayı tercih ediyorlar. İçinde bulundukları günlük koşulların belirleyici olduğu ve ‘kaçış’ hissiyatına karşı teslim bayrağını çekmiş böylesi bir ‘yapay gerçeklik’in rüzgarına kapılan ‘kayıp ruhlar’, bir yandan da tıpkı Wong Kar-Wai’nin “Aşk Zamanı”nda (Fa Yeung Nin Wa) olduğu gibi, doğru ile yanlış kavramlarının göreceliliği arasına sıkışıp kalıyorlar.

“Bir Konuşabilse...”, tüm bunların ötesinde şöyle bir duygu içine de sokuyor insanı: Hayatımızı daha anlamlı (belki de en anlamlı) kılabilecek yegane şeyin (burada bir insan) avuçlarımızın içinden kayıp

gitmesini sulu gözler eşliğinde izliyoruz çoğu zaman, korkudan korkarak, her şeyden ve herkesten vazgeçme riskini göze alamayarak... Ve başta da söylediğimiz ‘rahat’tan uzak kalmanın ürkütücülüğüyle başa çıkamıyoruz böylesi ‘kritik’ anlarda...

Bunca ‘tehlikeli’ düşünceyle bizi baş başa bırakan Sofia Coppola, her türlü ‘klik’ten sıyrılmış bakışıyla her çalışmasında yakın takibe alınması gereken bir yönetmen, buna kuşku yok, ki biz de adımlarını izlemeyi sürdürüyoruz. Oscar ödül töreninde heykelciği Sean Penn’e kaptırdığında bir miktar da olsa bozulan Bill Murray’ye de hak vermemek mümkün değil bu filmdeki performansını görünce. Zorluğu izleyiciye yansıttığı ruhta belirginleşen Bob Harris kompozisyonundaki başarısı, pek de gözden kaçacak ya da üstüne basıp geçilecek türden değil doğrusu. Mini minnacık Scarlett Johansson ise, filmin girişinde poposundan yayılan enerjiyi vücudumuzun her bir hücresine sokup orada yuvalanmasına neden olan bir oyunculuk becerisine sahip...

“Bir Konuşabilse...”nin müzikal yansımaları da yabana atılır gibi değil. Özellikle sonlara doğru çalan The Jesus & Mary Chain şarkısı “Just Like Honey”den paçayı sıyırmak ve sonra normale dönmek çok zor. “Masumiyetin İntiharı”nın müziklerine imza atmış olan Fransız grup Air’dan “Alone In Kyoto”yu da unutmamak gerek bu arada...

BEYAZPERDEDE İRKÇILIK ÜZERİNE 11 FİLM

ABD’de yine polis eliyle siyah cinayetlerinin yaşandığı bir dönemde gösterime giren, **en iyi film** Oscar’ı adayı “Özgürlük Yürüyüşü” (**Selma**) ırkçılık mevzuunu tekrar hatırlamamıza vesile oldu. **Sinema tarihine** dalarak, geçmiş örnekleri analım istedik.

TEKNOLOJİ SAĞOLSUN, FİMLERE SİNEMA DIŞI ERİŞİMİN TÜRLÜ türlü seçeneğinin ortaya çıktığı, iyice evlere gömüldüğümüz bir dönemde hatırlamak zor. Ancak sinema, özellikle de ana akım Hollywood’da cisimleşen hali için seyirciye ortak bir tecrübe yaşatma gayesi olmazsa olmaz. Ve tarihin ihtilafı, çatışması bol dönemlerini konu alan hikayeler söz konusu olduğunda ortak bir payda bulmak için harcanan çabalar, çoğunlukla perdede görünenden daha fazlasına işaret eder. Özellikle ABD’de ırk ayrımcılığı gibi etkileri süren bir dönem söz konusuysa. Martin Luther King’in düzenlediği büyük yürüyüşü konu alan “Özgürlük Yürüyüşü”nden yola çıktık, ABD sinemasının ırkçılıkla imtihanından örnekler seçtik. “12 Yıllık Esaret” (12 Years A Slave) ve “Duyguların Rengi” (The Help) gibi güncel örneklerdense sinema tarihinde bu resmi ayrıntılı çıkartacak yapımların peşine düştük.

1 BİR ULUSUN DOĞUŞU (THE BIRTH OF A NATION, 1915)

Ku Klux Klan öğretisini canı gönülden benimseyen -hatta taraftar bulmasına da önayak olan- bir filmin ırkçılık karşıtı yapıtların toplandığı bir sekkide ne işi olduğunu sormak en doğal hakkınız. Ancak işin köklerine inip Hollywood’un bu alanda hiç de masum olmayan geçmişini hatırlatmak da bizim boynumuzun borcu... D.W. Griffith’in ana-akım sinema grammerinin temel taşlarından biri olmuş 1915 yapımı filmi, ırkçılığı konusunda o kadar utanmaz ki 100 sene sonra bile aynı oranda gücendirici. Eline geçen her fırsatta beyaz kadınlara tecavüz etmeye yeltenen ve kapkara makyajlı beyaz oyuncular tarafından oynanan siyah tipler, gülünç bile sayılamayacak denli çığ bir zihnin ürünü. Ku Klux Klan’ın doğuşunu bir kahramanlık öyküsü gibi sunan filmin paralel kurgu gibi yenilikçi tekniklere öncülük etmesi hem ironik hem acı.

2 GEÇMİŞİN GÖLGESİNDE (AMERICAN HISTORY X, 1998)

Edward Norton'u, tam da 'büyük' oyunculuğunu konuşturabileceği bir filmde oynamak riskli bir seçim. (Aksini düşünenler kanıt için, oyuncunun Robert De Niro ve Marlon Brando'yla karşılıklı 'döktürmesi' üzerine kurulu "Komplo/The Score"a bir göz atılsınlar.) Yönetmen Tony Kaye için de "Geçmişin Gölgesinde"de durum bu. Kaye, yapım şirketinin ısrarı sonucu filmin Norton tarafından müdahale edilen son kurgusunu sahiplenmiyor. Ama bu "Geçmişin Gölgesinde"nin konuya getirdiği sert yaklaşımın değerini azaltmıyor. Vahşi bir cinayetten hüküm giyip cezasını çektikten sonra kardeşini de aynı yolun yolcusu olmaktan kurtarmaya çalışan eski Neo-Nazi'nin hikayesi, en çok çizgisel olmayan anlatısıyla değerleniyor. Irkçı bir cinayetin anatomisinin böyle çikartılması, konunun değdiği başka alanları da kadraja alıyor.

3 MISSISSIPPI YANIYOR (MISSISSIPPI BURNING, 1988)

Bazen eli yüzü düzgün, iyi anlatılmış bir hikaye, anlatı sinemasının kalıplarını çok zorlamasına rağmen alttan alta bir fark yaratır. Alan Parker'ın "Mississippi Yaniyor"u gibi... 1960'lar Mississippi'sinde insan hakları mücadelelerinin cinayetini araştırma süreci başka bir yönetmenin elinde Oscar avcısı bir hamaset şölenine dönüşebilirdi. Ancak kariyeri boyunca toplumsal gerçekçilikten müzikale denenmedik tarz bırakmayan Parker, 1960'lar Güney Amerikası'nda havada ırkçılık kokan ortamı o kadar ete kemiğe büründürerek perdeye getiriyor ki, ırk ayrımının vakti zamanında yaşanmış ama artık bitmiş geçmiş kötü bir tecrübeden fazlası olduğunu, söz konusu dönemin halen bir vicdan muhasebesi gerektirdiğini anlatabilmek için fazla söze gerek kalmıyor.

4 UĞURSUZ KUŞ (TO KILL A MOCKINGBIRD, 1962)

Yakın zamanda yeni bir kitap yazacağı haberi gazetelerin kültür sanat sayfalarında coşkuya vesile olan Harper Lee'nin ilk ve tek romanı "Bülbülü Öldürmek" (Türkiye'de sinemalarda gösterildiği isim evlere şenlik), aynı zamanda sinema tarihinin de en çok referans verilen ırkçılık konulu filmlerinden birinin kaynağı. Tecavüzle suçlanan bir siyahın davasını kabul ettikten sonra neredeyse tüm kasabanın cephe aldığı idealist avukat Atticus rolünde Gregory Peck ise bu Robert Mulligan filminin tarihe kalmasındaki en büyük etkenlerden biri... Sağduyunun ete kemiğe büründüğü aktör olmasından dolayı neredeyse dönemin Hollywood'unun cisimleştiği Gregory Peck, Atticus karakteriyle öyle özdeşleşiyor ki, klasik dönemde yıldızlık meselesinin iyi oyunculuktan çok daha ötesi olduğu bir kez daha gözler önüne seriliyor.

5 DOĞRUYU SEÇ (DO THE RIGHT THING, 1989)

Şimdiye kadarki örnekler size tersini söyleyebilir ama ABD'de siyah-beyaz gerilimine bakabilmek için büyük anlatılara başvurmaktan başka yollar da mevcut. Siyah, beyaz ve Latinlerin yan yana yaşadığı New York'un kenar mahallelerine dalmak da bir seçenek... Ve has New York'lu Spike Lee de bu seçeneği en layığıyla kullanacak isimlerden. Farklı kimlikler arasında yaşanan tansiyonun, etkisi halen yerinde bir patlama noktasıyla ayyuka çıktığı "Doğruyu Seç", çatışmaların Hollywood hayallerine mahsus olmadığını, aslında gündelik hayatın tam göbeğinde yer aldığını gösteren bir örnek. Her kadrajında Brooklyn'in cayır cayır yakan güneşini seyircisine hissettiren usta yönetmen Spike Lee ise bir dönem Amerikan sinemasının en büyük şanslarından biri olarak gösteriliyordu.

6 MALCOLM X (1992)

Hollywood'un ırkçılıkla hemhal olmuş ABD tarihinin üstesinden gelme oyununun ipliği pazara en çok çıktığı yerlerden biri Spike Lee'nin tavrılı sineması, orası aşikar. Dolayısıyla da "Malcolm X" gibi 'uzlaşmaz' bir figürün Spike Lee'nin radarına girmesi de tarihin kaçınılmaz noktalarından biri. Hapiste olduğu sürede Müslüman olup entegrasyondansa siyah nüfusun Afrika mirasıyla bağını güçlendirmek için çalışan, sonrasında ırk ayrımcılığına yönelik daha bütünüleştirici bir tavrı benimseyen Malcolm X'in bu süreçleri, Spike Lee dünyasında bildik Hollywood biyografik filmlerinden farklı bir yere gidiyor. Söz konusu rolde harikalar yaratan Denzel Washington'ın aday olduğu Oscar'ı alamaması ise birçokları için Akademi'nin en büyük utançlarından olmayı sürdürüyor.

7 ZİNCİRSİZ (DJANGO UNCHAINED, 2012)

Quentin Tarantino ve kölelik... Sonu zaten baştan belli bu denklemin sonuçlarının yine de sansasyonel olması filmle ilgili de az çok fikir veriyor. Tavrını hep sinemanın dışında bir dünya yok motto'sundan yana koyan, sinema tarihi referanslarından kurulu bir dünyanın yaratıcısı Tarantino'nun ABD'nin kölelik tarihi gibi sansasyona meyilli bir konuya el atmasının çeşitli sarsıntılara yol açacağını zaten biliyorduk. Ancak filmin promosyonu için üretilen kölelik dönemi mağduru aksiyon figürleriyle Tarantino, ondan bekleneni de aştı. Kendisine sayısız insanın canına mal olan bu dönemin bir spagetti-western'den fazlası olduğu hatırlatıldı. Ne var ki sinema tarihinin perde dışındaki dünyayla içli dışlı ilişkisini bilenler, Tarantino'nun bu tavrında yine de hınzır bir dokundurmayı sezdiler.

9

8 BEKLENMEYEN MİSAFİR (GUESS WHO'S COMING TO DINNER, 1967)

Konuyu daha 'light' bir taraftan izlemek isteyenler, kendilerini "Beklenmeyen Misafir" in 'sinemaskop' renklerinde kaybedebilirler. Ancak siyah damat olasılığına dramalardan drama beğenerek karşılık veren orta yaşlı beyaz çiftin hikayesinin bu kadar 'easy-listening' muadili bir boyutta aktarılmasında yine de çok masum olmayan bir şeyler var. Olsun, hem Sidney Poitier'nin yer almadığı bir ayrımcılık filmleri listesini kimse kabul etmeyeceğinden onun yüzü suyu hürmetine hem de söz konusu orta-yaşlı çifti canlandıran efsanevi âşıklar Katharine Hepburn ve Spencer Tracy çifti için "Beklenmeyen Misafir" seçkimizin vazgeçilmezlerinden.

9 RÜYA KIZLAR (DREAMGIRLS, 2006)

1960 başlarında listeleri altüst eden siyah bir kadın grubunun hikayesinin anlatıldığı "Rüya Kızlar" da ırkçılığa dair belirgin bir unsur bulmak zor. Ancak hikayeyi biraz daha deşin, "Rüya Kızlar" ın en hamasi ayrımcılık filminden çok daha hayati bir yerden konuya bağlandığını görürsünüz. Diana Ross'lu Motown grubu The Supremes'in tarihinden esinlenen bu Broadway uyarlaması, siyah müziğin 'beyaz' endüstrinin gerekleri tarafından nasıl dönüştürüldüğü üzerine bir hikaye anlatır. Koyu teni, dolgun vücut hatları ve yüksek oktavlı sesiyle beyaz izleyiciye çok da hitap etmeyeceği düşünülen solist (Jennifer Hudson) alaşağı edilip yerine daha açık tenli, sakin bir yoruma sahip, ince yedek solist (Beyoncé) getirilir. Tabii ki Motown döneminde siyah ve beyaz dinleyici ayrımı, bir tek Hollywood'un ve Broadway'in hayallerinde bu kadar keskin.

10

10 CENNETTEN ÇOK UZAKTA (FAR FROM HEAVEN, 2002)

Bir sinemacının yeniden çevrime meyletmesinin farklı farklı sebepleri mevcut. Hikayeyi daha iyi anlatacağını düşünmek; o filme duyduğu hayranlık; son dönemlerin en cin pazarlama stratejisi, biz filmi değil, onun uyarlandığı kaynağı yeniden ziyaret ediyoruz bahanesi; bir de belki en saygıdeğeri, o filmin dünyasına dair çıkıntı bir tespitte bulunmak gibi... Todd Haynes'in melodram üstadı Douglas Sirk sinemasını yeniden ziyaret ettiği, oyunculuk tarzından sinemaskop görüntülere o sinemaya dair tüm kodları kullandığı "Cennetten Çok Uzakta", bu sonuncuya örneklerden. Sirk'in zamanında kendi döneminin sınırları dahilinde aktarabildiği ırk ayrımcılığı (ve sadece ima edebildiği eşcinsellik mevzuu ama o başka bir yazının konusu) Todd Haynes eliyle en keskin biçimde yine o dünyanın içine yerleştiriliyor.

11

11 ÇARPIŞMA (CRASH, 2004)

Kesişen hikayeler yoluyla dünyanın anlaşılabilirliğinin savunulduğu dönemin şahikası... Ayrımcılığa karşı tek önerisi "Yoktur aslında birbirimizden farkımız" olan Paul Haggis filmi "Çarpışma" 2005'te en iyi film ve yönetmen dahil üç Oscar aldığı anda anlamsız gözlerle televizyona bakanlardansanız, emin olun, yalnız değilsiniz. Ancak ne yapalım, "haydi önyargılarımızı alaşağı edelim" gibi sade suya tirit bir mottounun etrafında kümelenen küçük hikayeler toplamları, ne yazık ki 11 Eylül sonrası Hollywood'un vazgeçemediklerinden. Bir gün gelir de her sosyal sınıftan, etnik kimlikten bir temsilcinin seçildiği ve kendinden bekleneni yaptığı bu çorba filmlerin aslında tam da karşı durdukları şeyin kendisi olduğunu, söz konusu stereotipleri beslemekten başka bir işe yaramadığını anlarlar, biz de "bu bir safhaydi, neyse ki geçti" deriz.

1960 YAZI

Jean Rouch ve **Edgar Morin**'in 1961 tarihli belgeselleri “1960 Yazı” [Chronique D’Un Été (Paris 1960)], **Paris** sokaklarında basit bir **soru** soruyor: “**Mutlu musunuz?**” İki yönetmen, aldıkları cevabın peşine düşerek modern topluma dair bilimsel bir **tez** yazıyorlar bu belgeselde.

SU CÜMLEYLE AÇILIYOR “1960 YAZI” [CHRONIQUE D’UN ÉTÉ (PARIS 1960)]: “HİÇBİR OYUNCU KULLANMADAN ÇEKİLEN BU FİLM, KENDİNİ ‘CINÉMA VÉRITÉ’YE (GERÇEĞİN SİNEMASI) ADAMIŞ İNSANLAR SAYESİNDE ÇEKİLMİŞTİR.” HEMEN BİR SONRAKİ SAHNEDE FİLMİN İKİ YÖNETMENİ, JEAN ROUCH VE EDGAR MORIN ARASINDA OTURAN bir kadın beliriyor. Yönetmenler kadına, sadece soracakları birkaç soruyu cevaplaması gerektiğini söylüyorlar. Soru aslında oldukça basit: “Hayat nasıl gidiyor?” Temelde bu ‘küçük’ belgeselin odak noktası da bu zaten: Sıradan, hiç kimsenin tanımadığı insanların hayatının nasıl seyrettiği... Jean Rouch ve Edgar Morin, kadına “Seninle başlıyoruz, çünkü deneyimizin merkezinde sen varsın” diyorlar ve sorularına yeni bir yön vermek, meseleyi daha anlaşılır hale getirmek için ikinci sorularını soruyorlar: “Sabah kaçta kalkıyorsun mesela?”

Filmin iki yönetmeninden biri olan Jean Rouch, bir antropolog. Edgar Morin ise bir filozof ve sosyolog. Bu bilgiler, “1960 Yazı”nı yaparken beslendikleri ve besledikleri disiplinleri ortaya koymak için oldukça önemli. Gerçeğin peşine düşmüş olan iki sinemacı ve insan bilimci, toplumlarıyla yakından ilgileniyorlar. İnsanların neden mutlu ya da neden mutsuz oldukları üzerine akıl yürütmeye, bu beyin fırtınası üzerinden de daha geniş tespitlere varmaya çalışıyorlar. Bunun için de oldukça basit bir metodoloji izliyorlar: Soru sormak. Farklı kesimlerden, farklı sınıflardan, farklı uğraşlardan karşılımları aldıkları insanlara ilk bakışta hiçbir ilginç tarafı olmayan, hatta bir belgeseli taşımaktan epeyce aciz sorular soruyorlar. Cevapların her daim sorulardan daha ilginç olacağını, sahnenin kendilerine değil yaptıkları toplumsal deneye ait olduğunu çoktan kabullenmiş durumdadılar.

“Çalışıyorum genellikle” diye cevap veriyor kadın. “Bir piyasa araştırması şirketi için... Görevim insanlarla röportaj yapmak, daha sonra da yaptığım röportajları analiz edip üstlerime iletmek.” İki yönetmenin sıradaki sorusu hedefe yönelik: “Peki bu işten memnun musun?” “Hiç değilim” diyor kadın. “Günü yaşıyorum. Yarını düşünmek istemiyorum, çünkü yarın her zaman beklediğimden farklı bir şeyin olabileceğini biliyorum.” Rouch ve Morin, bir röportaj yapma konusunda tecrübeli olan kadından bir ricada bulunuyorlar. Bunun üzerine kadın sokağa çıkarak karşısına çıkan insanlarla “Mutlu musunuz?” sorusunu yöneltiyor.

Sokakta şahane bir evliliğe sahip olduğu için mutlu olanlar, kendisine yöneltilen soruyu sorgulayanlar, bir anketörün kendisini meşgul etme tehlikesiyle ortalıktan sıvışanlar ya da kız kardeşi henüz

44 yaşında dünyadan göçüp gittiği için mutsuz olanlar var. Bütün bu insanlar, sokakta, birbirlerinden habersiz olmanın ahengiyle ve yalnızlığıyla yürüyorlar. Aynı sokakta hem gerçeğin mizahı hem de kederi var. Zira insanlar bu kadar basit bir soru karşısında bile afalliyorlar. “Mutlu musunuz?” sorusu, sokaktaki insanların büyük bir kısmını korkutuyor. Geri kalanları ise ‘açıyor’, başka şeyler anlatmaya yönlendiriyor ve tuhaf bir biçimde rahatlatıyor.

“Mutlu musunuz?” sorusunun cevabı, elbette ki oldukça çetrefilli hikayelere köprü kuruyor kısa zaman içerisinde. Rouch ve Morin’in belgeseli, bu hikayelerin peşinden gitmeye karar veriyor. Konuşmacılarından aldığı cevabı, ‘Yeni Dalga’nın olanca sinemasal gücüyle kurguya döküyor; film içinde başka bir film, hikaye içinde başka bir hikaye oluşturuyor böylece. Odaktaki insanları çevreleyen Paris, onların ne kadar üstüne geliyor, kendini ne kadar geri çekiyor, ne kadar eziyor, ne kadar merhamet gösteriyor, hepsi bu kurmaca sahneler ışığında biraz daha görünür kılınıyor. “1960 Yazı”, dar perspektifte bir şehrin, geniş perspektifte dünyanın farklı sınıflardan insanlara nasıl davrandığı konusunda bir tez okuyormuşuz hissiyatı bahsediyor.

Fransa’nın en kozmopolit şehri olan Paris’i böylesi bir deney için en uygun mekan olarak kabul etmek mümkün. İki yönetmen, çok basit bir soru eşliğinde, küçük Fransa olan Paris üzerinden bir toplumun çehresini çiziyorlar “1960 Yazı”nda. Malumunuzdur ki “1960 Yazı” hiç çekinmeden, hatta bundan dolayı büyük bir gurur duyarak, Dziga Vertov’un sinema tarihinin en büyük başyapıtlarından biri olan muhteşem belgeseli “Kamerahı Adam”ın (Chelovek S Kino-Apparatom) izinden gidiyor. Rouch ve Morin, 60’lı yılların “Kamerahı Adam”ları haline bürünerek, bir toplumun sosyoekonomisi üzerine bilimsel bir çalışma üretiyorlar. Öğrencileri, işçileri, ev kadınlarını, ‘cinéma vérité’ etrafında, sonraki yüzyıllara hiç eskimeden kalacak bir başyapıt için bir araya getiriyorlar.

“1960 Yazı”, asıl ilgi alanı ne olursa olsun, temelde ‘insan’ ve ‘insan’ı birey haline getiren ‘toplum’ ile ilgilenen her yönetmenin “Keşke ben çekmiş olsaydım” diyeceği türden bir belgesel şüphesi. Belgesel türünde bir devrim yapması ‘konjonktür gereği’ ya da tesadüfi değil. Zira bu belgeselin amacı, doğru soruları sorup beklenen ve istenen cevapları almak da değil. Rouch ve Morin, kameralarını içinde yaşadıkları topluma emanet ederek sordukları sorulara verilen cevaplar ne ise oraya doğru sürükleniyorlar. Bu sebeple bu belgeselde öğretmiyor, öğreniyorlar.

KİŞ UYKUSU

YÖNETMEN Nuri Bilge Ceylan

UYUNCULAR Haluk Bilginer,

Melisa Sözen, Demet Akbağ,

Ayberk Pekcan, Serhat Kılıç, Nejat İşler

YAPIM/SÜRE 2014 Türkiye-Almanya-

Fransa, 196 dk.

GÖRÜNTÜ/SES 2.35:1, 5.1 DD Türkçe

ŞİRKET Kanal D (İmaj)

NBC'İN ALTIN PALMİYE'LI BAŞYAPITI, AKICI VE DOĞAL DİYALOGLARIYLA, ARALARA SERPİŞTİRİLEN MEMLEKET meseleleriyle ve görsel büyüleyiciliğiyle Türk sinemasının en önemli filmlerinden biri. “Uzak” ve “Üç Maymun”la büyükşehir misafir olsa da kamerası varoşlarda dolaşan, şehirdeyken de yine ‘taşra’dan gelmiş insanları anlatan NBC, “Kış Uykusu”nda taşralı ve şehirli insanı karşı karşıya getiriyor. Tam da bugün bu ülkede bütün sorunların kaynağı olan, seçim sandığından sokağa dek her fırsatta ‘çatışan’, köylü-kentsoylu yahut ‘halk-aydın’ uzlaşmazlığı; iki farklı gezegenden gelmiş gibi duran ve birbirlerinin dünyasını asla anlayamayacak gözükten ‘sınıfların’ hüznünlü yaşam serüvenini episodlar halinde öykülüyor.

Ceylan, mülk sahibi eski bir oyuncu, genç karısı, kız kardeşi ve onların fakir kiracılarından yola çıkarak, düzeni de, kapitalist sistemi de, sınıfsal bakışları da eleğinden geçiriyor. Sırf ‘doğru’ görünmek adına ‘vicdan’ gösteren ‘aydın’ların karşısına fakir ama onurlu kiracıları koyarak, bugün yaşadığımız türlü sorunların tam

kalbine neşter atıyor... Yazdığı yazılarla havanda su döven, eylemsizliğiyle kendine de, halkına da hiçbir faydası olmayan Aydın, bugünün Türk aydınının temiz bir temsilcisi. Film, atı alanın Üsküdar’ı geçerek ‘başka bir Türkiye’ yarattığı dönemde ülkeye halen ayar verdiğini zanneden aydının tükenmişliği üzerine bir ağıt ayrıca.

Haluk Bilginer’in nihayet gırtlığını yırtmadan, bas bas bağırmanın o nefis oyunculuğunu yıllar sonra yeniden sergilediği, Demet Akbağ ve Melisa Sözen başta olmak üzere tüm kadronun parmak ısırtan performanslar sergiledikleri 3 saat 15 dakikalık “Kış Uykusu”, dünyanın iklimiyle vücut iklimini kaynaştırmayı seven yönetmenin, dünya sinemasına armağan ettiği bir mücevher.

Hikaye anlatımının öne çıktığı, Ceylan’ın belki de en rahat izlenebilecek filmi bu...

Uzun susmalar ve durağan planların en aza inmesi, geniş kitlelerin NBC ile yakınlaşmasını sağlayabilir.

Dev perdedeki atmosferin, filmi evde TV’de izlerken etkisini yitirme ihtimali...

**DÜNYANIN İKLİMİYLE
VÜCUT İKLİMİNİ
KAYNAŞTIRMAYI SEVEN
YÖNETMENİN, DÜNYA
SİNEMASINA ARMAĞANI...**

SINEMAMUZIK.COM

“Bir tıkla gerçek habere ulaş”

ŞEF

ORJİNAL ADI Chef

YÖNETMEN Jon Favreau

OYUNCULAR Jon Favreau, Sofia Vergara,

John Leguizamo, Scarlett Johansson,

Robert Downey Jr., Dustin Hoffman

YAPIM/SÜRE 2014 ABD, 114 dk.

GÖRÜNTÜ/SES 2.35:1, 5.1 DD İng. ve 2.0 DD Tr.

ŞİRKET Yeni Film (Tanweer)

YÜKSEK BÜTÇELİ
FİLMLERİN
YÖNETMENİNDEN
KÜÇÜK VE SICAK
BİR KOMEDİ...

KARIYERİ ÇEKİMİŞ OLDUĞU YÜKSEK BÜTÇELİ FİLMLERLE ŞEKİLLENMİŞ YÖNETMENLERİN İLK BAĞIMSIZ DENEMELERİNE 'olabildiğine kişisel bir proje' tamlamasıyla tanım oluşturmak tercihim olmasa da Jon Favreau'nun "Şef"i için yaratıcılığı zorlamaya pek gerek yok. Oyunculuk kariyerinde tam bir 'bağımsız film favorisi'ne dönüşen Favreau, yönetmenliğe de aynı şekilde geçiş yapmasına rağmen bol sıfırlı rakamlara karşı koyamayanlardan. "Iron Man"lerin başarısının 'karşı koymaması iyi olmuş' çıkarımı yaptırması ne kadar kolaysa, "Kovboyılar ve Uzaylılar" (Cowboys and Aliens) fiyaskosunun soru işaretlerini beraberinde getirdiği çok açık.

Şimdi sıra "Şef"te ve kişisel projenin tam da damarını yakalamış Favreau. Kendisinin de yemek yapmayı çok sevdiğini ve çevresi tarafından yetenekli bir aşçı olarak görüldüğünü bir kenara atsak dahi hikayenin akışı gerçek hayatla paralellikler taşıyor. Tanınmış bir şef olmasına rağmen çalıştığı restoranın kısıtlı menüsü yüzünden tutku kaybı yaşayan Carl, yemek eleştirmenlerinden gelen kötü geri dönüşlerin de

etkisiyle mekan sahibine patlıyor ve kendini işini kaybetmiş olarak buluyor. Kısa süreli dağılmanın ardından özüne dönmenin, yapmaktan keyif aldığı işe sıfırdan ve bağlılıkları olmaksızın tekrar başlamanın doğru olduğuna karar veriyor. Yanına kattığı oğlu ve yardımcısıyla girişilen sandviç karavanı macerasına katılıyoruz biz de...

Şefimizin hikayesi için karakter çalışması demek çok iddialı olsa da en azından işin 'farkındalık' tarafı aksamıyor. Kısa sürede farkına vardığımız yaratıcılığı kişiliği, şefin egosu, tutkusu ve gururunun bize itici değişik sempatik gelmesini sağlıyor. Aile, iş yeri ve yolda karşımıza çıkan tüm yan karakterlerin filme kattığı değer, bu karakterlerin her birinin tanıdık simalar tarafından canlandırılmasıyla iyice yükseliyor. Sonuç olarak ortaya güzel, küçük ve sıcak bir film çıkıyor.

Film bittiğinde kendinizi en yakın restorana atmak istiyorsunuz.

O restoranda kilonuza dikkat etmenizi unutmamanız gerekiyor.

Sadibey.com

"Sinemacılık ve filmcilik yararına
bağımsız iletişim platformu"

THE LOST THING

“**The Lost Thing**” asıl tehlikenin çocuksu içgüdülerimizin kaybolmasına izin vererek başkalarını ‘kusursuz’ yetişkin mantığımızla fütursuzca yargılamakta yattığına dikkat çekiyor ve bu tavrıyla büyük usta Hayao Miyazaki’nin peşinden giderek bir kez daha kalbimizi fethediyor.

YÖNETMENLER Shaun Tan,

Andrew Ruhemann

YAPIM 2010 Avustralya-İngiltere

SÜRE 15 dk.

2 011 EN İYİ KISA ANIMASYON OSCAR’I SAHİBİ “THE LOST THING” ŞAŞIRTICI GÖRSEL DÜNYASI, HAYAL GÜCÜ VE USTA SINEMACILARIN bile çoğu zaman yakalamakta zorlanabildiği çocuk saflığı ve duyarlılığını öyküsünün atardamarı haline getirişyle hem kendine hayran bırakıyor hem de çeyrek saatte insanın duygusal kimyasını bu denli hissettirmeden ama bir o kadar da derinden etkileyebildiği için bir nebze göz korkutuyor.

Pek de sosyal olduğu iddia edilemeyecek bir delikanlının bir gün sahilde tanımlanması imkansızca yakın fakat ‘canlı’ olduğu da muhakkak, belki de ‘yabancılar’ tarafından kaderine terk edilmiş bir ‘mahlukla’ karşılaşması, onunla arkadaş olması ve hiçbir yere ait değilmiş gibi görünen yeni dostuna bir yuva bulma çabasını anlatan film kurduğu Kafkaesk atmosfer sayesinde animasyon türünün kalıplarından sıyrılmayı da başarıyor.

Sırf farklılıklarından dolayı toplumda kendine yer

bulamayan, görmezden gelinen ya da uzak durulan, koşulsuz şartsız ‘ucube’ olarak yaftalananların belki de geri kalan tüm ‘normal’ olanlardan çok daha hesapsız, sevecen ve ‘lekesiz’ olabileceğine işaret eden “The Lost Thing” asıl tehlikenin çocuksu içgüdülerimizin kaybolmasına izin vererek başkalarını ‘kusursuz’ yetişkin mantığımızla fütursuzca yargılamakta yattığına dikkat çekiyor ve bu tavrıyla animasyonun büyük ustası Hayao Miyazaki’nin peşinden giderek bir kez daha kalbimizi fethediyor.

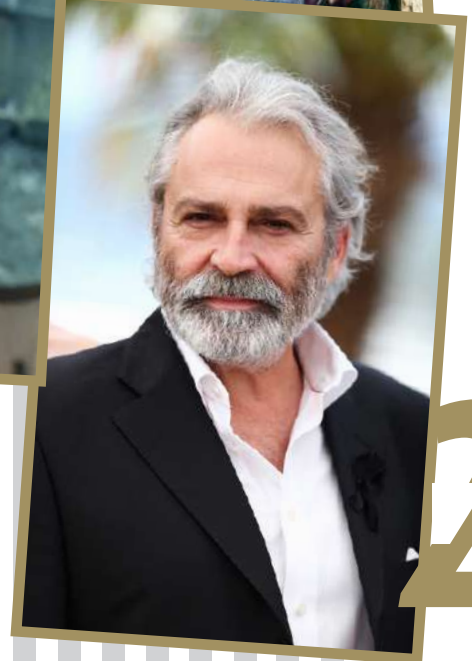
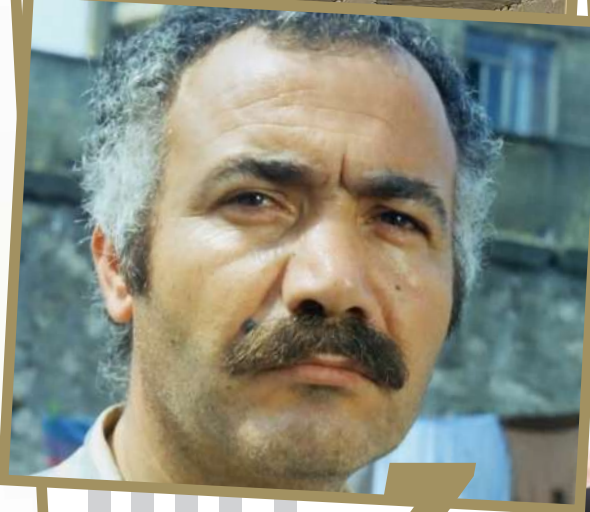
İnsanların görmek bile istemediği, başka bir dünyaya ait saydıkları ne idüğü belirsiz dev yaratığımızın tüm dışlanmışlığına rağmen içtenliğini yitirmeyişi, diğer taraftan asıl kapana kısılp sonsuz kalabalıkların içinde gitgide daha da yalnızlaşmanın insanoğlu oluşu ise fazlasıyla manidar. Adeta bir Kafka romanından fırlayıp gelmiş gibi yabancılaşmış, çaresiz ve tutsak.

Ekşi Sinema
www.eksisinema.com

5

1

4

3

2

1 - PR'la jüri olunur!

Nedir bu oyuncu Maral Büyüksaraç meselesi anlamak zor! Bir haber çıktı, Büyüksaraç İstanbul Film Festivali'nde Seyfi Teoman İlk Film jürisinde yer alacak diye. İKSV de yalanladı, yok böyle bir şey diye. Acaba Büyüksaraç reklamını mı yapıyor, yoksa bir yanlışlıkla mı karşı karşıyayız anlayamadık!

2 - Haluk Bilginer "Ben-Hur"da

Haluk Bilginer'in uluslararası filmlerde oynamasına alıştık. Şimdi Timur Bekmambetov'un yöneteceği "Ben-Hur"da oynadığı açıklandı. Umarız Bilginer, önceki uluslararası filmlerinden farklı olarak ağırlıklı bir rolde oynar. Ne de olsa o Altın Palmiye'li "Kış Uykusu"nun oyuncusu!

3 - Bugünün Hakkı Kıvanç'ları için ne yaptın?

Oyuncu Hakkı Kıvanç, sinemamızda filmlerde en çok rol alan aktörlerden biriydi. Vefat ettiğinde vefasızlık haberleri yapıldı bol bol. Peki adama sormazlar mı, bugünün Hakkı Kıvanç'ları normal yaşasın, ömrünü iyi bir şekilde geçirsin diye kaç haber yaptınız. Klişelere karşı değiliz ama bazı şeylerin de bir ahlakı var!

4 - Festival için film çekmek mi?

Ahmet Boyacıoğlu radikal.com.tr'ye yazdı. Bu yıl Berlinale'ye Türkiye'den 93 film başvurmuş. "Bir film yaparım, Berlin'e başvururum, olmazsa Cannes'a, bir seçildim mi artık kimse beni tutamaz düşüncesiyle film yapmak büyük

hüsranlara neden olabiliyor" diyor Boyacıoğlu. Tabii biz seçilenleri biliyoruz. Madalyonun öte yüzü fena... Ama bu tür vesilelerle festival odaklı filmler konusu da artık tartışılmamalı mı? Ki bu mesele dünya sinemasının da başında!

5 - Sinemamızın illüstrasyon hali

İçinden Türkiye sinemasının geçtiği bir sergi haberiyle SAPIK'ı kapatalım. Altın Portakal'da görücüye çıktığında epey sempati toplayan "100 İllüstrasyonla Türk Sinemasının 100. Yılı" sergisi, 12 Şubat'ta TÜRVAK Sinema-Tiyatro Müzesi'nde açılıyor. Gidip görmek elzem!

ROCK FM 94.5

7. CADDE

SİNEMA VE SOUNDTRACK DÜNYASINA KEYİFLİ BİR YOLCULUK

BİLGEHAN ARAS'LA **7. CADDE** HER CUMA 20.00 / 22.00 ARASI
94.5 ROCK FM'DE

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

“ÇOĞU FİLMİN SIKICI VE TAHMİN EDİLEBİLİR OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYORUZ.
BU YÜZDEN İZLEYİCİLERİN BEKLENTİLERİYLE OYNAMAK İSTİYORUZ.”

Andy Wachowski